

2017-02-15

Exchangehuset Hatam Naji AB
att. Verkställande direktör
Gustav Adolfs torg 2
252 25 Helsingborg

FI Dnr 15-12948
(Anges alltid vid svar)

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Föreläggande att göra rättelse

Finansinspektionens beslut

1. Finansinspektionen förelägger Exchangehuset Hatam Naji AB (556890-5557) att genomföra rättelse genom att
 - a) ändra företagets interna rutiner så att de uppfyller kraven i 5 kap. 1 § andra stycket lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) och 2 kap. 2 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2009:1) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättsföreskrifterna) om att ett företag ska ha rutiner m.m. i enlighet med 3 kap
 - b) ta fram en beskrivning av hur företaget följer kravet i 2 kap. 2 och 13 §§ penningtvättslagen på situationer som kräver kundkännedom och bevaring av handlingar och uppgifter om åtgärder som vidtagits för att uppnå kundkännedom.

(10 § första stycket 2 lagen [1996:1006] om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet)

2. Rättelse enligt beslutet i punkten 1 ska ha genomförts **inom två veckor från det att Exchangehuset Hatam Naji AB tagit del av detta beslut.** Inom samma tid ska dokumentation som visar att rättelsen har genomförts ha kommit in till Finansinspektionen.

3. Beslutet gäller omedelbart.

(11 § andra stycket lagen om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet)

Hur man överklagar, *se bilaga 2.*

1 Sammanfattning av ärendet

Finansinspektionen har genomfört en undersökning av Exchangehuset Hatam Naji AB (Exchangehuset eller företaget) för att granska hur företaget följer bestämmelserna i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (2009:1) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättsföreskrifterna).

Undersökningen av Exchangehuset har genomförts i form av en skrivbordsundersökning och ett platsbesök den 7 oktober 2015. De områden som har undersökts är hur Exchangehuset hanterar kundkännedom enligt interna instruktioner samt granskning och rapportering av misstänkta transaktioner. Finansinspektionen har även undersökt hur Exchangehuset har riskbedömt sin verksamhet och hur företagets rutiner för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism motsvarar de bedömda riskerna.

Finansinspektionen har granskat företagets riskbedömning, rutiner och interna regler för hur bolaget hanterar kunder som ska göra en valutaväxling. Finansinspektionen har inom ramen för undersökningen granskat ett stickprovsurval om 14 valutaväxlingstransaktioner.

Den 19 maj 2016 skickade Finansinspektionen en avstämningsskrivelse till Exchangehuset. I skrivelsen redogjorde Finansinspektionen närmare för iakttagelserna i undersökningen och Finansinspektionens preliminära bedömningar. Företaget kom in med ett svar på avstämningsskrivelsen den 2 juni 2016.

Den 1 november 2016 skickade Finansinspektionen en begäran om yttrande till Exchangehuset. I begäran om yttrande redogjorde Finansinspektionen närmare för Finansinspektionens preliminära bedömningar och möjligheterna för ett eventuellt ingripande. Företaget delgavs skrivelsen den 12 december 2016 och har kommit in med ett yttrande den 3 januari 2017.

2 Företagets interna rutiner

Tillämpliga bestämmelser

Av 5 kap. 1 § penningtvättslagen framgår att en verksamhetsutövare ska kartlägga och bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism. Av 2 kap. 1 § penningtvättsföreskrifterna framgår att ett företag ska vidta åtgärder som syftar till att förhindra att det utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Åtgärderna ska anpassas efter risken för att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Verksamhetsutövaren ska utifrån kartläggningen och bedömningen av risker ta fram riskbaserade rutiner för att förhindra att verksamheten utnyttjas för

penningtvätt och finansiering av terrorism, vilket framgår av 5 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen och 2 kap. 2 § penningtvättsföreskrifterna. Vidare anges i 2 kap. 2 § andra stycket penningtvättsföreskrifterna att företagen därefter löpande, och vid behov, ska se över och uppdatera riskbedömning och rutiner.

Företaget ska vidare ha ett för företaget anpassat utbildningsprogram i frågorna samt säkerställa att anställda utbildas och löpande informeras om ändringar i regelverk, 7 kap. 1 § penningtvättsföreskrifterna. Vidare krävs i samma bestämmelse att verksamhetsutövare ska informera de anställda om nya trender och mönster som används samt metoder som kan användas vid penningtvätt och finansiering av terrorism. Enligt 3 kap. 1 § penningtvättslagen ska misstänkta uppgifter om alla omständigheter som kan tyda på penningtvätt eller finansiering av terrorism utan dröjsmål lämnas till Polismyndigheten. Enligt 3 kap. 2 § första stycket 6 penningtvättsföreskrifterna ska företaget ha rutiner för skyldigheten att lämna uppgifter till Polismyndigheten enligt 3 kap. 1 § penningtvättslagen samt 5 kap. 2 § penningtvättsföreskrifterna.

Iakttagelser

Finansinspektionen har i sin undersökning noterat att företagets interna rutiner för penningtvätt inte är daterade. Finansinspektionen har vidare noterat att det i de interna rutinerna saknas information om utbildning av anställda samt hur ofta utbildningen ska ske. Företaget uppgav på platsbesöket att de anställda genomgått utbildningar avseende penningtvätt internt och att de regelbundet skaffar sig information om nyheter på bland annat Finansinspektionens hemsida. Finansinspektionen har även noterat att det saknas information i de interna rutinerna om att transaktioner som nekas mot bakgrund av att en misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism ska rapporteras till Polismyndigheten. I de interna rutinerna framgår att företaget ska neka alla kunder som väcker misstanke att genomföra transaktioner, men det framgår inte att nekade transaktioner ska rapporteras till Polismyndigheten.

Företagets svar

Företaget har i huvudsak uppgett följande. Den version av interna rutiner som Finansinspektionen tog del av är reviderad i slutet av 2014 och började användas i och med starten av 2015. Exchangehuset har en rutinmässig utbildning av sina anställda, även om det inte nämns i den interna rutinen. De anställda utbildas vid nyanställning och vid varje gång lagar, regler, föreskrifter, direktiv, rekommendationer och interna rutiner ändras. Utbildningen berör vad penningtvätt och terroristfinansiering är, vilka metoder som används av personer som utför dessa olagliga handlingar och hur företagets interna rutiner är utformade för att förhindra att de utnyttjas för sådan illegal aktivitet.

Företaget har som policy att ställa frågor och göra en preliminär bedömning av kunden och transaktionen innan de går vidare med en transaktion. När företaget

nekar en transaktion är det oftast innan man har kontrollerat kundens legitimation. Om det finns osäkerhet begär man in styrkande underlag från kunden som då måste gå iväg för att hämta dessa. I de fall kunden inte kan styrka sitt syfte med underlag kommer en sådan kund inte tillbaka och därmed har företaget inga uppgifter från kunden. Företaget har inga uppgifter att rapportera till Polismyndigheten i och med att transaktionen avbryts i ett sådant tidigt skede.

Företaget medger att det förekommer brister i de interna rutinerna om information om konkreta utbildningsåtgärder för de anställda och att de interna rutinerna inte är daterade. Företaget anser ändå att verksamheten inte har riskerats genom att de anställda de facto följer lagar, regler och rutiner som finns för att uppnå kundkännedom och även skärpt sådan.

2.1 Inhämtande av skärpt kundkännedom

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 3 kap. 2 § första stycket 2 och 5 penningtvättsföreskrifterna ska företagen ha rutiner m.m. som avser kundkännedomsåtgärder och granskningskyldigheten. De kundkännedoms- och granskningsåtgärder som företagen vidtar ska vara anpassade efter den individuella kundens risk vilket framgår av 2 kap. 1 § penningtvättslagen.

Iakttagelser

Finansinspektionen har i sin undersökning konstaterat att det i företags interna rutiner inte konkret framgår vilka specifika skärpta åtgärder för kundkännedom som företaget ska vidta när risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedöms vara hög. I företags interna rutiner framgår 12 varningsflaggor som personalen särskilt ska vara uppmärksamma på när en kund vill växla större summor men det framgår inte vilka specifika åtgärder som sedan ska vidtas. Det framgår inte heller vilka transaktioner, belopp eller aktiviteter som ska ligga till grund för de olika kundkännedomsåtgärderna.

Företagets svar

Företaget har uppgett följande. Med stora summor i de interna rutinerna avses som en tumregel 39 000 kronor eller motsvarande. Dock gäller det inte när en ung person vill genomföra en transaktion då man i dessa fall får göra en bedömning utifrån personens ålder. Exempelvis kan 10 000 kronor vara för mycket pengar för en person som är 18 år gammal.

Vid kundkännedom med skärpta åtgärder ska kunden bestyrka transaktionens syfte genom att styrka pengarnas ursprung och på så vis får företaget mer information om kundens bakgrund. Ett exempel på det är att företaget begär in kontoutdrag från kunden vilket medför att det kan kontrollera att kontot där pengarna kom från verkligen tillhör kunden och att denna är verklig huvudman.

Ett annat exempel är om kunden vill betala med en postväxel, då begär företaget in kvittot på utfärdad postväxel för att se att det är kunden själv som har utfärdat postväxel och att denna är verklig huvudman.

Företaget anser att utformandet av de interna rutinerna inte är någon enkel uppgift då de lagar och föreskrifter som finns kan vara otydliga och handlingsutrymmet kan vara större eller mindre än det egentligen är. Företaget undrar bland annat om skärpt kundkännedom ska uppnås efter 18 månader om en kund genomför transaktioner motsvarande 500 EUR en gång i månaden, då man passerar tröskeln på 15 000 EUR i 2 kap. 2 § penningtvättslagen.

2.2 Transaktioner som överstiger 150 000 kronor

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 2 kap. 1 § penningtvättslagen ska åtgärdernas omfattning anpassas efter den bedömda risken för att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Av 2 kap. 2 § framgår att dessa åtgärder ska vidtas vid etablering av affärsförbindelse, vid enstaka transaktion som uppgår till ett belopp motsvarande 15 000 EUR, vid transaktioner som understiger 15 000 EUR men kan antas ha samband med en eller flera andra transaktioner och som tillsammans uppgår till detta belopp, och vid osäkerhet om tillförlitligheten eller tillräckligheten av tidigare mottagna uppgifter om kundens identitet. Av 2 kap. 3 § framgår vilka grundläggande åtgärder som ska vidtas för att uppnå kundkännedom, exempelvis kontroll av kundens identitet, kontroll av den verkliga huvudmannens identitet och inhämtande av information om affärsförbindelsens syfte och art. Av 2 kap. 13 § penningtvättslagen framgår att ett företag ska bevara handlingar och uppgifter om åtgärder som vidtagits för att uppnå kundkännedom i minst fem år.

Iakttagelser

Finansinspektionen har i sin undersökning noterat att två kunder¹ har genomfört transaktioner som överstiger motsvarande 15 000 EUR och som därför enligt penningtvättslagen borde ha varit föremål för åtminstone grundläggande kundkännedom och riskbedömning. Finansinspektionen har i sin undersökning funnit att dessa två kunder inte har riskbedömts. Inte heller syftet med transaktionerna har inhämtats i de två fallen, vilket ska ske enligt penningtvättslagen och de interna rutinerna.

Företagets svar

Företaget har i huvudsak uppgett följande. Alla kunder är registrerade i systemet. När en kund blir registrerad i systemet syns kundens namn på kundkvittot som företaget sparar en kopia av. Finansinspektionen har fotograferat företagets kopior av dessa och kan tydligt se att kundens namn

¹ Kund 2, ACINV55754, ACINV51368, ACINV49008 samt Kund 6, ACINV48010.

finns på kvittot. Om en kund inte är registrerad är det omöjligt för företaget att få deras namn på kvittot. Den första kunden som Finansinspektionen anmärker på, nämnd Kund 2, är svärfar till en anställd. Därigenom har företaget väldigt god kännedom om kunden, dennes bakgrund och syftet med transaktionerna. Den personliga kundkännedomen var tillräcklig för företaget då det vet helt säkert att transaktionernas ursprung och syfte inte är förenade med illegal verksamhet av något slag. Den andra kunden, benämnd Kund 6, är en god bekant med en kollega och kompanjon. Det finns en kopia på ett kontrakt där kunden har sålt sitt hus i Irak och sedan valt att växla en del av pengarna hos företaget då kunden har hög tillit till företaget och får konkurrenskraftiga priser. Företaget har hög personlig kundkännedom och är säker på transaktionernas art.

3 Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen bedömer att företaget inte uppfyller kraven i 2 kap. 2 § penningtvättsföreskrifterna om att det ska ha rutiner m.m. i enlighet med 3 kap. penningtvättsföreskrifterna. Enligt bestämmelserna ska företagets interna rutiner bl.a. uppdateras löpande, de ska innehålla utbildningsprogram för anställda, rutiner för grundläggande åtgärder, skärpta åtgärder för kundkännedom och rutiner för rapportering till Polismyndigheten. Finansinspektionens bedömning görs mot bakgrund av följande. De interna rutinerna är inte daterade, vilket innebär att Finansinspektionen inte kan verifiera när rutinerna upprättades eller började användas av företaget. Vidare saknas det information om hur ofta dessa ska uppdateras eller revideras. Det saknas även dokumenterade rutiner för utbildning av de anställda och information om vilka konkreta utbildningsåtgärder som företagets anställda genomgått, enligt 7 kap. 1 § penningtvättsföreskrifterna ska ett företag ha ett anpassat utbildningsprogram. Vidare saknas information om vilka transaktioner, belopp eller aktiviteter som ska ligga till grund för de olika kundkännedomsåtgärderna, vilket kan få till följd att exempelvis grundläggande kundkännedom inhämtas i fall där skärpt kundkännedom borde ha inhämtats. Av 2 kap. 2 § penningtvättslagen framgår t.ex. att kundkännedom inte enbart ska inhämtas vid transaktioner som uppgår till ett visst belopp, utan även vid etableringen av en affärsförbindelse. Det saknas även rutiner för rapportering till Polismyndigheten.

Finansinspektionen bedömer även att företaget inte har följt sina egna rutiner eller kravet i 2 kap. 2 och 13 §§ penningtvättslagen om situationer som kräver kundkännedom och bevaring av handlingar och uppgifter om åtgärder som vidtagits för att uppnå kundkännedom. Enligt företagets interna rutiner ska, vid de tillfällen en kund genomför en transaktion som överstiger 150 000 kronor, transaktionens syfte styrkas och om transaktionen genomförs av ett företag ska registreringsbevis inhämtas. Företaget har uppgett att det har hög personlig kundkännedom och att det avseende kund 6 finns en kopia på ett kontrakt för en försäljning av ett hus. Finansinspektionen noterar dock att det saknas

dokumentation om de kundkännedomsgärder som ska genomföras för transaktioner som överstiger 150 000 kronor avseende kund 2 och 6.

Finansinspektionen anser därför att det finns skäl för ett ingripande mot företaget med stöd av 10 § första stycket 2 lagen (1996:1006) om anmälningsskyldighet avseende viss finansiell verksamhet.

4 Val av ingripande

Finansinspektionen konstaterar att företaget har vissa brister i efterlevnaden av penningtvättsregelverket. Av 10 § första stycket 2 lagen om anmälningsskyldighet avseende viss finansiell verksamhet framgår att Finansinspektionen får förelägga ett finansiellt institut att göra rättelse vid överträdelse av penningtvättslagen eller en föreskrift som har meddelats med stöd av penningtvättslagen. Av 11 § lagen om anmälningsskyldighet avseende viss finansiell verksamhet framgår att inspektionen får bestämma att ett beslut ska gälla omedelbart. Eftersom företaget verkar i en bransch där risken för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism är särskilt hög är det av stor vikt att företaget kommer tillrätta med de brister i regelefterlevnaden av penningtvättsregelverket som Finansinspektionen har konstaterat. Föreläggandet att vidta rättelse ska därför gälla omedelbart.

Det är dock rimligt att företaget ges viss tid på sig att komma tillrätta med de aktuella bristerna. Finansinspektionen bedömer att företaget bör kunna göra rättelse enligt föreläggandet inom några få veckor från det att företaget tagit del av detta beslut. Ovan angivna brister ska därför vara åtgärdade och dokumentation som visar att rättelsen har genomförts ska ha kommit in till Finansinspektionen **inom två veckor från det att Exchangehuset tagit del av detta beslut.**

FINANSINSPEKTIONEN

Marie Jespersen
t.f. Områdeschef

Nanny Hiort
Jurist
08-408 983 52

Bilaga 1

DELGIVNINGSKVITTO

FI Dnr 15-12948
Delgivning nr 2

Delgivningskvitto

Handling: Föreläggande att göra rättelse daterat den 15 februari 2017

Exchangehuset Hatam Naji AB

Jag har denna dag tagit del av handlingen.

.....
DATUM

.....
NAMNTECKNING

.....
NAMNFÖRTYDLIGANDE

.....
EV. NY ADRESS

.....

.....

.....

Detta kvitto ska sändas tillbaka till Finansinspektionen **omgående**. Om kvittot inte skickas tillbaka kan delgivning ske på annat sätt, t.ex. genom stämningsman.

Om du använder det bifogade kuvertet är återsändandet gratis.

Glöm inte att **ange datum** för mottagandet.

Hur man överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka eller lämna det till Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm.

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Ange följande i överklagandet:

- Namn och adress
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets nummer
- Varför ni anser att beslutet är felaktigt
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Kom ihåg att underteckna skrivelsen.

Överklagandet ska ha kommit in till Finansinspektionen inom tre veckor från den dag ni fått ta del av beslutet.

Finansinspektionen skickar överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm, om det kommit in i tid och Finansinspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.